І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 11. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го СІЧНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 18, 1962 No. 11. VOL. LXIX.

НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ДОМІНІКАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

ВЛАДУ ПЕРЕЙНЯЛА 5-ЧЛЕННА ХУНТА ПІСЛЯ РЕЗИГНАЦІЇ БЕЛЯГЕРА І 7-ЧЛЕННОЇ РАДИ

Санто Домінґо. — 16-го січня повідомлено за допомогою радія з столиці Домініканської Республіки, що після кривавих вуличних демонстрацій, в яких згинули 4 особи а кільканадцять були поранені, бо поліція і військо стріляли до демонстрантів, — Державна Рада, яку очолював президент Белягер, зрезиґнувала, а на її місце стала урядувати цивільно - військова хунта. Зрезиґнував також і Белягер, проти якого досі виступала опозиція, твердячи, що він є залишком режиму колишнього диктатора Трухільо. Опозиція з так званої Національної Громадянської Унії відбувала публічні збори без дозволу поліції і не хотіла розійтися. Тоді військові з'єднання, що були в танках, почали стріляти до демонстрантів, які кидали каміння на вояків та підпалили кілька авт, що мали урядові знаки. Підпалено також одно кіно, яке є власністю приятеля родини Трухільо, який є на еміґрації. Поліція вживала сльозних газів і стріляла з пістолів. Демонстранти кинули камінь через вікно до приміщення Радіової Корпорації Америки. Один із демонстрантів кричав: „Скажіть ЗДА, що домініканці, не бувши комуністами, ненавидять „янків" Демонстранти вимагали резиґнації Беляґера, який давніше був заявив, що залишить свій уряд аж тоді, коли Організація Американських Держав скасує економічні і політичні санкції проти Домініканської Республіки. Демонстранти несли великий транспарент з написом: „Санкції зліквідовані 12 днів тому, коли зрезиґнує Беляґер?" Внаслідок цих заворушень в столиці оголошено виїмковий стан і заведено поліційну годину на 6:30 по полудні. Одне із зібрань відбувалося в Парку Незалежности, де було коло 100 демонстрантів. Піхота на танках наказала демонстрантам розійтися, а коли вони не послухали, прийшло до стрілянини. Важко є встановити число жертв в людях. Нараховано 4 трупи, число поранених не є відоме, бо їх негайно завозили до шпиталів, а деякі втікали додому. Демонстранти не є вдоволені зі становища ЗДА тому, що державний департамент доражджував домініканцям спокійно вирішувати долю їхньої Республіки, невживаючи насильства та непроливаючи крови. Демонстранти ненавидять президента Беляґера, який це становище займав ще за урядування диктатора Трухільо. Державна Рада була зорганізована 11-го грудня, і від того часу панував спокій в Санто Домінґо. Опозиція проти Беляґера не любить також шефа збройних сил генерала Педра Родріґеза Ечаварію, який підтримував президента. До збільшення заворушень причиняються і місцеві комуністи, які стараються використати ситуацію та виголошують на вулицях ті кличі, якими користується Кастро на Кубі. І так група прокастрівської молоді старалася захопити студію радіостанції та надати маніфест проти Беляґера в дусі Кастрових комуністичних ідей.

Директор аґенції Харчі для миру пропонує допомогу закордонові в харчах, не в долярах

Вашингтон. — Директор аґенції Харчі для миру Дж. МекҐоверн заявив, що державний департамент і Аґенція Міжнародного Розвитку усвідомили собі, яке велике значення мала б американська допомога закордонним країнам харчами, а не долярами. МекҐоверн сказав: „Ці аґенції висловили тепер бажання вжити більше харчів на допомогу закордонові, як департамент рільництва пропонує". Департамент рільництва заявляє, що державний департамент і Аґенція Міжнародного Розвитку могли б користуватися харчовими запасами ЗДА, але вони мусіли б із своїх фондів покривати ті кошти, які досі покриває департамент рільництва головним чином на те, щоб переховувати харчові запаси та щоб допомагати фармерам. Департамент рільництва видає річно $6 більйонів, і частину цих коштів повинен перебрати державний департамент.

Найт не кандидує на губернатора, не буде змагатися з Ніксоном

Лос Анджелес. — 16-го січня колишній губернатор Каліфорнії республіканець Ґудвін Дж. Найт повідомив, що він внаслідок недуги не буде старатися про найменування на кандидата на губернатора. Таким чином колишній віцепрезидент Ричард М. Ніксон не має проти себе найсильнішого противника. Ніксон вислав Найтові співчуття з приводу його недуги і найкращі побажання скорого видужання. Найт ще недавно заявив, що буде брати участь у виборах і був особистим противником Ніксона, оскаржуючи його в тому, що хотів позбутися небезпечної кандидатури колишнього губернатора -республіканця. Найт заявив: „Я дуже не радо йду за порадою свого лікаря. Я не зголошу своєї кандидатури на губернатора в березні цього року". Правибори відбудуться 5-го червня. Проти Ніксона є ще два інші республіканські кандидати, але вони не такі небезпечні, як Найт.

РИЧАРД ГЮЗ ПЕРЕБРАВ ВЛАДУ ГУБЕРНАТОРА В НЮ ДЖЕРЗІ, ЗАПОВІВ НОВУ ПРОГРАМУ

Губернатор стейту Ню Джерзі Ричард Дж. Гюз з дружиною під час інавґураційних урочистостей у Трентоні.

Трентон, Н. Дж. — Ричард Джей Гюз, обраний минулого листопада на губернатора стейту Ню Джерзі, перебрав у вівторок, 16-го січня ц. р. формально владу в стейті, заповівши в своїй інавґураційній промові широку програму нового розвитку. Заприсяження нового губернатора та передача влади відбулися під час врочистої церемонії під вільним небом під ча спільної сесії обидвох палат стейтової леґіслятури, Сенату і Асамблеї, та в приявності біля 6 тисяч репрезентантів міст і громадських організацій з цілого стейту. В церемонії взяли участь два попередні губернатори, Дріскол і Майнер. Українську групу репрезентував відомий стейтовий діяч адв. Марсел Ваґнер, разом з гол. предсідником УНС Йосипом Лисогором, мейором Кліфтону С. Звіром, стейтовим урядовцем і колишнім посадником Гіллсайду В. Гуралем; були також відомий громадянин і бізнесмен М. Матіяш з Нюарку, М. Екало, ред. А. Драґан та інші. Церемонія, попереджена Богослуженням в місцевій католицькій церкві, до якої новий губернатор належить, почалася в полудневих годинах походом багатьох стейтових представників із стейтового будинку на площу інавґурації біля Меморіяльного Воєнного будинку. Започаткував церемонію молитвою католицький священик, після чого відспівано американський гимн і тоді головний суддя стейту Ню Джерзі провів новому губернаторові присягу, а секретар стейту вручив йому велику печать стейту. Губернатор Гюз в своїй інавґураційній промові накреслив широку нову програму свого уряду, ствердивши на початку, що він перебирає владу без будьяких попередніх зобов'язань щодо зменшування податків, як це звичайно трапляється, вживаючи цих обіцянок у виборчій кампанії. Його програма включає зокрема дальшу господарську розбудову, збільшення соціяльної справедливости й опіки, розбудову шляхів, точніше виконування справедливости та поширення виховних можливостей дальшою розбудовою всіх ступенів шкільництва, зокрема вищого. Безпосередньо після заприсяження нового губернатора та під звуки мелодії „Нехай живе шеф", із приміщеної недалечко гармати віддано 19 стрілів. А після церемонії, яка включала ще молитву рабіна і протестантського проповідника, в багатьох приміщеннях відбулися прийняття. Разом з губернатором в церемонії взяли участь його велика родина: дружина та дев'ятеро дітей, що очікують нового побільшення.

В НЮ ЙОРКУ ПРОГОЛОШЕНО ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Ню Йорк. — Заступник посадника Ню Йорку Роберта Ваґнера проголосив його іменем у вівторок 16 січня 1922 року день 22-ий січня, як Український День у місті Ню Йорку в пам'ять 44-их роковин проголошення державности України. „Наші українські співгромадяни — кажеться в тій проклямації — відзначають нинішні роковини потверджуванням своєї віри у свободу всіх людей у всьому світі. Тому я, Роберт Ф. Ваґнер, мейор міста Ню Йорку, проголошую оцим день 22-го січня 1962 як Український День в місті Ню Йорку і закликаю оцим всіх чоловіків і жінок нашого міста приєднатися до наших сподівань, що незаперечні права всіх народів будуть швидко зреалізовані". На короткій церемонії в кабінеті посадника міста Ню Йорку був приявний поважний гурт українських громадян, як теж явились пластуни з прапором та група учениць школи св. Юра під проводом Сестри ЧСВВ. Між приявними були д-р Василь Вишиваний, голова Комітету Об'єднаних українських організацій м. Ню Йорку, головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, головний секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох з дружиною, від УККА ред. Василь Мудрий, мгр. Ів. Базарко, о. протопресвітер П. Веселовський, адвокат В. Стек, Ю. Волинець, І. Флис, пані К. Пелешок і багато інших. Від Редакції „Свободи" були І. Кедрин і ред В. Душник.

Українці Шикаґо відзначать Роковини Незалежности і Соборности святочною Академією й іншими імпрезами

Шикаґо. — В неділю дня 21-го січня ц. р. о год. 3:30 по полудні відбудеться в авдиторії школи Шопена Святочна Академія для відзначення 44-их роковин проголошення Незалежности Української Народної Республіки і 43-их роковин Акту Соборности українських земель. У програмі свята передбачена промова редактора „Українського Квартальника" Володимира Душника, виступи американських політичних діячів, як теж схвалення окремих резолюцій. В мистецькій частині програми виступатимуть солістка Ія Мацюк, жіночий хор „Чайка" під мистецьким керівництвом Мирослави Ґалан, чоловічий хор „Сурма" під проводом проф. Юрія Яримовича і мистці „Нової Сцени" із збірною деклямацією. Частина програми буде передавана телевізійною стацією WGN в понеділок 22-го січня о год. 11:45 перед полуднем і о год. 10-ій увечері. В суботу дня 20-го січня о год. 7-ій веч. в Союзовому Домі відбудеться доповідь ред. В. Душника п. н. „Сучасна ситуація в українському світі".

● **Сенатор - республіканець** із Ню Йорку Кеннет Б. Кітінґ заявив, що Конґрес повинен дати повновласть Президентові переговорювати в справі зменшення торговельних тариф, але Конґрес повинен мати право вета проти заключення урядом договорів.

Ґізенґа втратив владу — Адуля приїде до Америки

Леопольдвіль. — В Конґо несподівано розвинулись події, які подають надію на дальший корисний зворот в напрямку політичної консолідації країни. Комуністичний ватажок Антуан Ґізенґа, який колись проголосив був себе наступником популярного першого прем'єра Патріса Люмумби, вбитого його політичними противниками, і правив по - диктаторськи у Східній провінції, а потім став віце - прем'єром центрального уряду, але далі інтриґував і змагав до влади, програв в тій своїй персональній, комуністами підтримуваній грі. Його спроба зробити переворот в Стейленвілі, столиці Східньої провінції, не вдалася. 300 вірних йому жандармів піддалися командантові льояльних центральному урядові військ. Ґізенґу фактично конфінували в його домі й мають перевести до Леопольдвілю та арештувати. Конґолійський парлямент засудив його та скинув з становища віце - прем'єра, як зрадника і злочинця. Водночас катанґійський парлямент, мабуть, затвердить більшість постанов із протоколу згоди, що його 19 грудня мин. року в Кітоні підписали Мойсе Чомбе і конґолійський прем'єр Сиріль Адуля. Позиція того останнього значно скріпилась. Адуля має приїхати вскорі до Америки, де він буде прийнятий президентом Кеннеді та переведе наради з генеральним секретарем ОН У Тантом і державним секретарем Діном Раском. През. Кеннеді висловився на своїй останній пресовій конференції в минулий понеділок оптимістично про хід подій в Конґо.

Франція погрожує припиненням громадянських прав в Альжирі

Париж. — Французький уряд видав заклик до населення Альжиру припинити взаємне винищування терористичною акцією всіх проти всіх, погрожуючи вжиттям таких рішучих заходів, які будуть рівнятися припиненню важности конституційних прав. Уряд має, між іншим, на увазі заведення постійної поліційної години в головних містах Альжиру, закриття каварень і ресторанів і різних публічних місць розваги, де найчастіше відбуваються акти терору проти невинних цивільних осіб. В минулому тижні вбито в Альжирі коло 50 цивільних осіб. Останньою жертвою став французький директор поштового уряду в Орані, Віктор Демар, де-ґолліст, застрелений на вулиці французьким терористом. Летючки іншої французької підпільної організації погрожують екстремістичній Тайній Військовій Організації, що французи, яким вже вичерпався терпець у відношенні до екстремістів - терористів що стали звичайними вбивниками і спричинниками громадянської війни, будуть оприлюднювати прізвища й адреси тих екстремістів і давати цим нагоду мусульманським терористам розправлятись з ними.

ЗДА домагаються санкцій проти Куби

Вашингтон. — Державний департамент видрукував свої пропозиції на конференцію міністрів закордонних справ, в яких домагається санкцій проти Куби, якщо вона до 60 днів не зірве своїх зв'язків із комуністичними країнами. Ця конференція має відбутися в найближчому тижні. Згідно з цими санкціями всі латинські країни мали б загострити свої зв'язки з Кубою. Таке становище мають зайняти ЗДА на конференції закордонних міністрів, яка має початися в найближчий понеділок 22-го січня в Пунта дель Есте в Уруґваї. Щоб американська резолюція перейшла на цій конференції, треба 14 голосів, а покищо є запевнених тільки 13, а за голос Уруґваю ще йдуть змагання. Президент Кеннеді гадає, що ЗДА зможуть добитися перемоги на цій конференції, бо є зрозуміння, що комунізм, — це загроза для Західньої Півкулі.

Проф. д-р Олександер Архімович обраний на президента УВАН у ЗДА

Ню Йорк. — У висліді конференції дійсних членів Української Вільної Академії Наук у ЗДА, що відбулася дня 16 грудня м.р., і таємного голосування неприсутніх членів, проведеного кореспонденційним шляхом, нову Управу УВАН у ЗДА очолив відомий український учений, професор д-р Олександер З. Архімович. Висловлюючи подяку і признання за пророблену досі працю дотеперішньому президентові УВАН у ЗДА проф. Юрієві В. Шевельову і всім членам дотеперішніх керівних органів, на нову каденцію обрано Управу і Контрольну Комісію в такому складі: президент УВАН у ЗДА — О. Архімович, заступник — Д. Горняткевич, члени Управи: О. Домбровський, І. Замша, Г. Костюк, Ю. Лавриненко, В. Міяковський, І. Лисяк-Рудницький, Л. Соневицький, В. Тимошенко, Ю. Шевельов, І. Шевченко і М. Шлемкевич. Контрольна комісія: В. Дорошенко, Н. Осадча-Яната, І. Розгін і Л. Чикаленко. Доктор біологічних наук, проф. Олександер Зіновієвич Архімович, народився 1892 р. на Чернігівщині. Батько був директором Колеґії Павла Ґалаґана у Києві. О. З. Архімович закінчив природничий факультет Університету св. Володимира у Києві, агрономічний факультет Київського політехнічного інституту і Вищі селекційні курси Головцукру та Вченого комітету України. В 1919-23 рр. О. З. Архімович працював як науковий співробітник Української Академії Наук. Пізніше працював як науковий дослідник в галузі селекції рослин в ряді науково-дослідчих інституцій та викладав у вищих школах України. Зокрема був професором і завідувачем катедри рослинництва у кількох сільсько-господарських інститутах (Київський агроінженерний, Білоцерківський і Житомирський). У 1946-48 рр. був професором УТГІ в Реґенсбурзі, Німеччина. З 1948 до 1952 року працював у великій насінньовій фірмі в Еспанії, як фахівець селекції буряків. Перебуваючи в Америці, проф. Архімович надрукував ряд праць в американських наукових виданнях і брав участь в американських наукових з'їздах, на яких виступав з доповідями. Проф. Архімович є членом ряду американських, еспанських і німецьких наукових товариств, має понад сто друкованих наукових праць англійською, білоруською, еспанською, німецькою, російською й українською мовами.

Проф. Олександер Зіновієвич Архімович

ЗДА ВІДТЯГЛИ ТАНКИ З-ПІД „МУРУ ГАНЬБИ" В БЕРЛІНІ — ХОЧУТЬ ЗЛАГІДНИТИ СИТУАЦІЮ

Берлін. — Американське командування в Західньому Берліні відкликало з'єднання танків і панцерних возів з кордонного пункту на Фрідріхштрассе і пересунули його далеко на летовище в Темпельгофі. 15 американських танків знаходились на тому пункті навпроти подібного совєтського танкового з'єднання по східньому боці берлінського кордону від 26 жовтня м. р. Цю подію коментатори пояснюють, як бажання Америки і Британії дещо злагіднити атмосферу в Берліні. Водночас подається суперечну інтерпретацію: одні твердять, що постанову про відкликання танків з-над берлінського кордону прийнято під час недавнього перебування генерала Луціюса Клея у Вашинґтоні, інші знову — що це „кінець політики ген. Клея", який нібито проводив в Західньому Берліні „твердий курс" супроти комуністів. До способів „злагіднення атмосфери" належатиме привернення назад колишнього звичаю спорадичних нарад всіх чотирьох командантів з терену Великого Берліну, себто з совєтським включно. У зв'язку з цим має бути скасована заборона приїзду до Західнього Берліну совєтського полковника Андрея Соловйова, проголошена після прикрого інциденту, що його мав американський генерал Альберт Вотсон з східньонімецькою поліцією. Тому, що в цьому місяці головою альянтської військової ради в Західньому Берліні є британський генерал сер Роган Делякомб, то здоґадуються, що він буде посередничити між американським і совєтським командантами. Совєтські танки покищо ще стоять на алеї Унтер ден Лінден, недалеко кордону. Однак одночасно з тим примирливим жестом американського командування в Берліні, відбуваються військові вправи, які мають доказати справність американського військового транспорту. Перший із передбачених 100 великих транспортових літаків приземлився в минулий вівторок на летовищі у Франкфурті, перелетівши 5.160 миль над Атлянтиком і Західньою Европою в безперервному леті без поповнювання пальним. Лет тривав 9 і пів години. 100 літаків С-135 мають перевезти 7.000 американських вояків із повним бойовим вирядом.

ЗДА й Британія стверджують безвиглядність атомової конференції з СССР

Женева. — ЗДА й Британія запропонували на засіданні атомової конференції в Женеві у вівторок 16 ц.м., щоб переговори про припинення атомових дослідів під міжнародною контролею передати на загальну конференцію про міжнародне роззброєння, яка почнеться в Женеві 14 березня ц.р. Атомова конференція у складі ЗДА, Британії і СССР триває в Женеві від 31 жовтня 1958 року і не довела до успіху виключно з вини Совєтів, які не хотіли погодитись на ніяку контролю підозрілих вибухів та землепотрясень. Водночас, в минулий вівторок, американський і британський делеґати відкинули останню совєтську пропозицію, щоб проголосити безтермінове припинення будьяких ядрових експериментів, але — без ніякої міжнародної контролі, ото ж знову з цілком певною перспективою, що Совєти своїх контрагентів обманять і договір зламають. Речник західніх делеґацій в Женеві ствердив готовість до дальшого переговорювання з Совєтами на принциповій базі, що заборона ядрових експериментів мусить бути міжнародно контрольована та пояснив, що пропозиція, щоб цю справу передати загальній конференції роззброєння є наслідком совєтського становища, що СССР погодиться на міжнародну контролю тільки в рямцях генерального і тотального міжнародного роззброєння.

В Гонолюлю відбулась військово-політична нарада про Південний В'єтнам

Гонолюлю. — У Гонолюлю відбувались впродовж цілого минулого понеділка наради про ситуацію у Південному В'єтнамі. Прибули до Гонолюлю секретар оборони Роберт С. МекНамара з Вашинґтону та американський амбасадор у Сайґоні, Фредерік Нолтінґ. У тих нарадах взяли участь найвищі старшини з командування американською збройною силою на Тихому океані та голова шефів об'єднаних штабів, генерал Лемніцер. На вівторок пополудні сподівались повороту секретаря МекНамари до Вашинґтону. Про хід і висліди цієї наради не подано ніякої публічної вістки. Тим часом до Південного В'єтнаму прибув дальший транспорт американських гелікоптерів і легких літаків порядком американської збройної допомоги Південному В'єтнамові у його війні проти комуністичних партизанів. Однак вишколювання американськими фахівцями південно - в'єтнамських військ та пільотів натрапляє на велику трудність — брак перекладачів. Внаслідок браку можливости систематично постачати амуніцію й харчі кільком ізольованим прикордонним фортам над кордоном Ляосу, евакуйовано ті форти. Газети пояснюють, що хоч це споведний успіх комуністів, проте насправді посилить офенсивні війська В'єтнаму проти комуністичних партизанів.

В АМЕРИЦІ

● **Представник** Морської академії рекомендує президентові Кеннеді зменшити вік тим юнакам, які вступають на навчання до цієї школи з 21-го року до 20-их років. Статистика виявляє, що менший відсоток мічменів залишає перед закінченням цю морську школу із тих юнаків, які в молодшому віці до неї вступили. Рекомендується збільшити прибутки тим мічменам, які не мають фондів від родини. Мічмени тепер дістають по $111.15 місячно.

● **В місцевості** Сентер Рідж в Аркенсо сталася жахлива родинна трагедія, коли 10 осіб з родини відомого фармера Андрію Паладіно згоріли під час пожежі їхнього дому. Крім 40-річного фармера згоріла його 32-річна дружина та 8 їхніх дітей у віці від трьох до 12-ох років. 10-кімнатний дім відразу був увесь в огні, і ніхто не міг врятуватися.

● **Засновник** правого Товариства ім. Джана Бірча Роберт В. Велч хвалився на зборах в Каліфорнії, що ця організація має більше як 200 відділів в Каліфорнії, а кожний відділ нараховує від 10-ох до 20-ох членів.

● **Представник** Американської Федерації праці Конґресу Індустріяльних Організацій Андрю Дж. Біміллер заявив, що Президент ЗДА повинен мати повновласть зменшувати прибуткові податки на випадок економічної знижки. Треба зменшити теперішнє число безробітних, якщо ЗДА хочуть виграти так звану холодну війну, — казав представник робітництва.

У СВІТІ

● **В Альжирі** підпільна радіостанція французьких екстремістів з Тайної Військової Організації надала заклик до населення, щоб воно закуповувало харчі найменше на два тижні, бо настануть дні, в яких вони не зможуть цього зробити. Це спричинило паніку серед цивільного населення, яке метнулось купувати консерви, муку, крупи, товщі. Внаслідку настав у крамницях брак харчових продуктів.

● **До Західнього Берліну** мають поїхати на Великдень на один тиждень 1.000 американських студентів і студенток з різних високих шкіл. Вони покриватимуть кошти дороги з власної кишені, але на дуже знижені ціни, а в Берліні будуть гістьми міста. Вони мають наочно переконатися про стан того насильно поділеного міста й оглянути мур ганьби, здвигнений комуністами.

● **Архиєпископ Іяковос** став наступником померлого недавно архиєпископа Теокітоса, митрополита Православної Церкви в Греції. Новий митрополит, обраний на тайному соборі в минулу середу, має 67 років. Не слід переплутувати його з його одноіменником Іяковосом, греко - православним архиєпископом в Північній Америці.

● **В столиці Юґославії Беоґраді** заборонено являтись на вулицях возам, запряженим у коні, воли чи людей. За одним махом прогнано з вулиць Беоґраду одну з найбільш характеристичних для нього давніх питоменностей. Возами з тягловими звірятами й ручними возиками перевожено річно коло 1,200.000 тонн вантажу, головно всі ярини й молочні продукти, кури і т. п. Місто мало дати на їх місце 300 вантажних авт, але насправді є їх тільки — 15.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Цензура старшинських промов

23-го січня ц. р. спеціяльна конгресова підкомісія, очолювана сенатором Джоном Стеннісом, демократом з Міссісіпі, проводитиме переслухування численних високих американських старшин різних родів зброї в активній військовій службі і резерві, щоб перевірити закиди, зголошені проти секретаріяту оборони, що цивільні цензори спутують антикомуністичні виступи старшин. Це конгресове слідство було заініційоване сенатором Стромом Тирмондом, демократом з Савт Каролайни, генералом резерви, який спонзорував відповідну резолюцію і є членом згаданої підкомісії. Названий сенатор написав, на підтримання своїх закидів, вісім статтей і поширив їх між членами тієї Підкомісії. У цих своїх статтях він твердить, що існує сутній зв'язок між цензуруванням антикомуністичних промов американських активних старшин і — ухвалою комуністичного з'їзду в Москві у грудні 1960-го року про конечність вжити „контрзаходів" проти антикомуністичної кампанії в Америці. Внаслідок тієї московської ухвали — твердить сенатор — американські комуністи успішно пропагували твердження, що радикальні антикомуністи являють для Америки і її свободи більшу небезпеку, як комуністи. По тій лінії пішли ніби різні американські газети включно з „Ню Йорк Таймсом", а також цензори промов військовиків.

Сенатор Дж. Стенніс заявляє, що праця тієї підкомісії триватиме всю теперішню конгресову сесію. Крім переслухання численних високих старшин та членів секретаріяту оборони і Пентагону, будуть проаналізовані коло 1 200 старшинських промов, що перейшли були цензуру своїх зверхників, між ними коло 300 з останнього періоду адміністрації Д. Д. Айзенгавера і 1 200 за час урядування Дж. Кеннеді. Секретар оборони Роберт С. МекНамара стоїть на становищі, що цивільні керівники секретаріяту мають право й обов'язок переводити контролю публічних виступів активних старшин, які, не завжди правильно орієнтуючись в заторкуваних ними політичних справах, можуть вносити баламутство в публічну опінію і шкодити державній закордонній політиці. Цей принцип визнають здебільша й військові керівники Пентагону. А втім, головний закид сенатора Тирмонда звернений не проти цього принципу, а проти стушовування, приглушування та заборони спеціяльно антикомуністичних виступів і відповідного „пристригання" політичного вишколу в збройних силах ЗДА. Газети заповідають, що обвинувачі проти секретаріяту оборони в цій справі хочуть пред'явити докази, що з промов різних військовиків у 1961-му році скреслювано окремі місця, в яких говорилося про комуністичну змову, що має своєю ціллю заволодіння світом, про загрозу комуністичної інфільтрації в американській країні, про поступи комунізму, про злочинну ідеологію комунізму і т. п.

Ця справа стала вже голосною, коли за гострі протикомуністичні виступи з одночасною критикою колишніх високих американських державних мужів, як ніби „м'яких" супроти комунізму, покарано генерала Едвіна Вокера в Західній Німеччині, внаслідок чого він взагалі виступив з армії. Тому й конгресове слідство, безумовно, викличе найбільше зацікавлення в публічній опінії. Це слідство може кинути світло на фальшиві шляхи того американського лібералізму, який на одну дошку готов ставити безкомпромісовий націоналізм та комунізм і в своєму змаганні до „співіснування" боїться „дразнити" Москву різкими протикомуністичними і протисовєтськими виступами. Противники такої цензури вказують на конечність протикомуністичного виховування й освідомлювання всіх членів американських збройних сил. Але з другого боку рацію мають ті керівники секретаріяту оборони, які обороняють принцип контролі над тим, що говориться і пишеться військовиками в політичних справах. Це не є дрібна річ, бо секретаріят оборони розпоряджає 205 радіостаціями і друкує 125 періодичних публікацій. Справа в тому, щоб той принцип цензури реалізовано так, щоб і в найменшій мірі не користали на тому комуністи й той найбільший ворог людства й Америки, яким є — Москва!

Під тотальним тиском

Боротьба совєтського комуністичного режиму з релігією, чи як це визначають комуністи з „релігійними пережитками", є не тільки безупинною, але й загальною. Згідно з атеїстичними основами комуністичної ідеології, які відкидають взагалі віру в Бога, кожна без винятку релігія, християнська, мохаммеданська, жидівська чи буддійська, є шкідливим явищем, що його треба знищити, викоренити із свідомости людей і народів. Тому й комуністичний похід проти релігії, запланований основно і на далеку мету, є тотальний і не обмежується тільки тією чи іншою релігією, але спрямовує всі засоби державно - адміністративного, ідеологічного і пропагандивного тиску проти всіх віровизнань, проти всіх виявів релігійної думки в усіх ділянках життя.

Останніми місяцями у світовій пресі широкий відгомін викликали шикани і репресії проти жидівської релігійної спільноти в Совєтському Союзі. Широко і з подробицями писали західні, особливо жидівські часописи про те, що в Києві і в Чернівцях жидам заборонено пекти т. зв. мацу, що в таких містах Совєтського Союзу, як Київ, Вільно, Мінськ, Ташкент, Рига, позамінювано провідників жидівських релігійних громад, що в 13 різних містах, між ними в Полтаві і в Чернівцях, замкнено жидівські синагоги, і т. ін. Велике обурення в Ізраїлі і в жидівських колах світу викликали повідомлення про процеси проти провідників жидівських громад у Ленінграді і в Москві, на яких судили цих провідників за . . . спекуляцію й інші такого роду проступки. Із цих шикан і репресій деякі коментатори почали робити висновок, що сьогодні найтяжчі удари комуністичної антирелігійної кампанії спрямовані проти жидівської спільноти в СССР, що жиди з цього погляду є найбільш переслідувані і дехто почав висловлювати думку, що і з національного погляду жиди в СССР є найбільш поневоленою нацією.

Не заперечуючи наявности антисемітизму в Совєтському Союзі, і то збоку урядових чинників, треба ствердити, що немає підстав говорити про якесь більше чи менше насилення комуністичної антирелігійної кампанії у відношенні до тієї чи іншої поневоленої Москвою нації чи національности. Під тотальним релігійним тиском перебувають усі релігійні спільноти в СССР — православні, католики, мохаммедани, буддійці, жиди, і жадне з цих віровизнань не „втішається" якоюсь більшою толеранцією збоку компартії й очолюваного та веденого нею режиму. Так же само не можна говорити про те, що та чи інша нація є більше або менше переслідувана, бо ж загальновідомо, що комуністична розв'язка т. зв. національного питання іде на повне зліквідування національних і мовних окремішностей усіх народів СССР, на їх тотальну екстермінацію.

Водночас із замкненням 13 синагог в Совєтському Союзі протягом одного тільки останнього року замкнено 1 500 православних церков, не згадуючи про церкви інших віровизнань. Важкими податками зліквідовано досі тисячі церковних громад по всій території Совєтського Союзу. Одночасно із судовими процесами проти провідників жидівських церковних громад відбуваються безупинні суди над православними священиками і єпископами, обвинувачуваними в різних порушеннях кримінального кодексу. По совєтських концтаборах караються ще й досі десятки українських католицьких священиків із своїм Митрополитом Йосифом Сліпим. Українська Католицька Церква в СССР не має навіть тієї свободи, що її мають хоч би жидівські релігійні громади, і вона перейшла в підпілля.

Суть совєтської боротьби з релігією, факт, що всі церкви й усі віри знаходяться під тотальним нищівним тиском атеїстичного комунізму і під загрозою запланованого комуністами знищення, добре розуміють віруючі усіх віровизнань в СССР. Проповідуючи слово Боже, обороняючи своїми молитвами і своєю згуртованістю релігійне життя проти переслідувань та репресій, вірні усіх релігій в СССР єднаються не тільки в любові і взаємній толеранції, але і в одностайному, солідарному фронті глибокої духової боротьби проти людоненависної і безбожницької системи.

Б. Галайчук

В СТОЛИЦІ ЕКЗИЛЬНОЇ КУБИ

Маямі. — Одні твердять, що нюйоркські летовища окутані густою мрякою, інші — що вкриті вони грубою верствою снігу. Суттєве те, що літаки не можуть там причалювати. Летунська компанія примістила всіх нас у комфортовому готелі „Конгрес Ейрпорт" і відкладає з години на годину відліт, чекаючи кращої погоди на півночі. Залишаємось уже на другу ніч.

Тому сам-один в холодній кімнаті, біля кліматизаційного апарату, наставленого на „фул" і „кул", просиджую Свят Вечір, а як добре піде, то просиджу й Різдво. У Лімі втратив малощо не цілу добу, бо змінювали в нашому літаку мотор; правду сказати, не втратив, бо мав цікаву розмову з двома молодими діячами християнсько - демократичної партії — дуже палкими й дуже інтелігентними. А оце вчора застряг у Маямі, як авто на грузькій дорозі Кам'янеччини під час відлиги. Тож використовую час, підсумовуючи враження, зібрані за дев'ять днів, проведених у Перу, та два дні на Кубі. Очевидно, на екзильній Кубі, яка, перекочувавши на цей бік Гаванської протоки, окупувала Маямі.

Бути в Маямі і не бачити представників Кубинського Революційного Фронту — було б негідним шануючого себе журналіста. Тому я пішов туди — до невеликого дому на рухливій Віскайя Евню 1700. У партері втікачі із зрезигнованими обличчями, у приношеному одязі та в розстібнутих темних сорочках, по черзі підходили до бюрок, де реєстрували їх урядовці — так само бідно одягнені. Атмосфера нагадувала Український Допомоговий Комітет у Грубешеві під кінець вересня 1939-го року. На сходах, що вели на перший поверх, висів великий напис: „Вступ заборонений".

Я показав купу паперів — від двох католицьких університетів, від американського консула та від культурного аташе в Буенос Айресі і — проломив кригу обережности, до речі зовсім зрозумілої. Мене повели до „святая святих" — на перший поверх — на розмову з д-ром Томою Гамбою та другим екзильним діячем, прізвища якого я не запам'ятав. Розмова йшла дуже цікаво, та несподівано задзвонив телефон, і мої співбесідники перепросили, мовляв: кличе їх до себе „сам" Варона. Ми умовилися на другу зустріч, по полудні, але я не пішов, бо тропічна спека висмоктала з мене рештки енергії, необхідної для політичних розмов.

На щастя, можу продовжувати політичні розмови на трохи скромнішому рівні — таки в готелі, з товаришами нефортунної подорожі. Точніше: з тою частиною пасажирів, які говорять по-еспанськи, при чому їх знання еспанської мови сходиться, в цьому випадку, з сильною пігментацією шкіри.

Кольорова частина пасажирів складається здебільша з перувіянців і кубинців; перші покинули батьківщину, щоб шукати заробітку, другі шукають заробітку, бо мусіли покинути батьківщину. Це, звичайно, не перші кубинські політичні втікачі, з якими я зустрічаюся. У вересні 1960-го року мав я нагоду бачити на вулицях Ню Йорку хоровід гарненьких молодих кубинок, у добре скроєних чорних суконках, зі свічками у дбайливо виманікюруваних руках. З того часу бачив — у безпосередніх зустрічах або на газетних світлинах — кубинських діячів, що продефілювали перед публікою Буенос Айресу. Все це були білі обличчя, інтелігентні обличчя колишніх парляментаристів, суддів, урядовців, журналістів та інших колишніх людей. Вони викликували серед аргентинців, навіть серед деяких безкомпромісових протикомуністів, скептичні рефлексії: чи так само, мовляв, як ці люди, думають кубинські народні маси? Також один американський експерт від латиноамериканських справ, з яким я деколи розмовляв під час його перебування в Буенос Айресі, висловив побоювання, що більшість кубинських низів — за Кастра. Я покищо не знайшов потвердження тих побоювань, дармащо вже другий день балакаю наліво й направо з кубинцями, і то не з білими і не з заможними.

Серед кольорових пасажирів, що розмістилися у готелі, вирізняю групу мужчин, які сідають в ресторані при тому самому столі і визначаються зношеним одягом та темними обличчями. А серед них впадає у вічі один високий, здоровенний тип, з льомброзівським, на перший погляд, обличчям. Якби йому перев'язати одне око і почепити до вуха ковток, вийшов би клясичний пірат з Карібського моря.

Я розбалакався з цим мальовничим персонажем і довідався, що він, подібно, як і решта темношкірої групи, моряк з кубинського торговельного корабля. Всі вони „вибрали свободу" і тепер летять до Сан Франсіска, де є вигляди на кращі заробітки. А йому треба добре заробляти, бо лишив на Кубі дружину з — 12-ма дітьми.

Я жалував, що не було при тому нікого з тих молодих людей із університету в Буенос Айресі чи Монтевідео, які з таким побожним виразом лиця вимовляють слово „кастрівська революція" і з таким презирством висловлюються про тих „панів з Маямі". І жалував, що ті кубинські моряки їхали до далекої Каліфорнії. Коли б це від мене залежало, я вислав би їх в турне по Латинській Америці: нехай би пояснювали всім, своєю простою мовою, чому саме вони вибрали свободу. Думаю, що зуміли б переконати — і недовірливих чорноробів, і скептичних інтеліґентів — куди краще, ніж їхні високоосвічені земляки, з білими, інтеліґентними обличчями, з гарною, виплеканою мовою.

НЕРВОЗНІСТЬ У ПАРИЖІ

Париж. — Жарти жартами, але в Парижі не було цього року того, що зветься святочним настроєм. Нібито все відбувалося нормально: передсвяточні закупи йшли повним ходом, заперечуючи ствердження про зріст коштів прожитку й „збідніння мас", про яке залюбки пише ліва преса. Ресторани були переповнені, так, що ваш кореспондент даремно пробував дістатися під Новий Рік до якогонебудь.

Виїзд на зимовий спорт був більш масовий, як попередніми роками, хоч сніг починався на висоті від 1 500 метрів. І дістатися на будь-який зимовий курорт було майже неможливо, бо в багатьох випадках кімнати в готелях і пансіонах були замовлені вже від серпня.

У місті нічого спеціяльного не ділялося. Вибухи петард в будинках, де живуть немилі крайнім правим колам особистості, стали вже і в Парижі річчю звичайною, і тому вибух бомби в домі Ж. Сартра, зовсім недалеко редакції „Українського Слова", не справив ні на кого враження.

А проте . . . А проте, нервозність відчувається. Відчувається вона в тому, що хоч і мало є людей, яким бомбові атентати завдали безпосередньої шкоди, все ж кожен починає ставити собі питання, якого ще не ставив два місяці тому: як це воно так, що при такій кількості вибухів проведено таку малу кількість арештів? І відповідь на це питання викликає ту нервозність, про яку мова в наголовку цього допису.

Ясно, що крайні праві кола, які наміряються вчинити переворот, мають активних або пасивних спільників скрізь: у поліції, у війську, в адміністрації. Чому? Тому, що адміністрація не має багато довір'я до уряду, а уряд до своїх підвладних. Спитайте знайомого поліцая і він вам скаже: „Уряд не вірить нам, а ми не віримо урядові. Адже коли була загроза десанту на Париж у квітні минулого року, то уряд звернувся до населення, а не до нас, охоронців порядку" . . .

Кілька днів тому преса повідомила про те, що начебто хтось бачив генерала Саляна в Бельгії. За тим пішли чутки, що з Бельгії перейде незабаром на французьку територію значна кількість боївок, яка проведе якусь акцію. Чи уряд знав про це, чи ні, але щойно після появи цих вісток у пресі до Парижу підкинено додатково 3 000 мобільної гвардії і 2 000 поліцистів. І це не зробило доброго враження, бо виглядало, що уряд довідується про положення з газет, а не навпаки . . .

Але при цій нервозності є певні познаки, що переворот ще не підготовано, передумови для нього не визріли і хто знає, чи взагалі визріють. Покищо ті підкинені до Парижу сили тільки охороняли порядок в суботу 6-го січня, коли компартія заповіла демонстрацію проти ОАС. Завдяки холоднокровності служби порядку, яка походила від того, що вона себе почувала з огляду на своє число паном положення, не було ніяких поважніших зударів, хоч демонстрації відбулися, не зважаючи на заборону. Уряд намагається не допустити до зудару лівих і правих, щоб залишитися арбітром. І це правильно.

Через кілька днів після 6-го січня в Альжирі з наказу ОАС відбувся генеральний страйк. Але не було ніяких маніфестацій, коли не рахувати учнів кількох середніх шкіл, що вийшли на вулицю. У Парижі якась нова таємна організація, що зве себе Комітетом Оборони Республіки, розкидає летючки, в яких, вимагаючи від ОАС припинити атентати, погрожує відплатними репресіями. Чи це діло комуністів, чи альжирців, чи соціялістів — ніхто й досі не знає, хоч уже вдруге розкидано такі летючки.

Ніхто не знає, що буде завтра. Винен в цьому й уряд, який мовчить. Преса кричить про ОАС і її атентати, а не так давно ген. де Ґоль заявив, що він не знає такої організації. Ну, звичайно, це де-ґолівський апльомб заявити, що він не знає організації, яка виконала атентат проти нього. Але людина з вулиці вважає, що це доказ, що уряд не тримає ситуації в руках, коли відмовчується від справи, про яку й горобці цвірінькають . . .

Розуміється, ситуація вияснилась би, якби вдалося розв'язати альжирську проблему. І на цьому відтинку можна сподіватися незабаром рішальних подій. Чекають заяви підпільного альжирського уряду, який відбуває свої наради в Марокко. Кажуть, що Марокко стоїть за те, щоб підпілля пішло на поступки, щоб якнайскорше закінчити війну. Розуміється, тоді дійде до спалаху в Альжирі, тоді ОАС мусітиме виступити, але нічого вона тоді не зробить, бо населення буде за того, хто закінчить альжирську війну. А це не буде ОАС.

Але хоч і ведуться переговори з підпіллям, хоч і покращали відносини з Тунісією, все ж вирішення альжирського питання нема. В каламутній воді неясности кожен може ловити рибу. А найбільше комуністи. Вони підносять найбільше галасу проти „небезпеки фашизму" й шукають союзників. Останніми днями Соціялістична Об'єднана Партія, яка складається з частини колишньої Радикальної партії і тих, які відділилися від Соціялістичної партії Молле, де знаходиться і Мендес Франс, заявила, що проти фашизму вона вже йде на співпрацю з комуністами.

Соціялістична Об'єднана Партія не являє собою поважної сили, але вона має значне число інтелектуальної еліти, яку вже розігрують комуністи. Це показове, наскільки легко у Франції мобілізувати опінію проти правих, які тут утотожнюються з гітлеризмом, фашизмом і т. п.

Отже, щось на відтинку альжирського фронту мусить статися. Про це, зрештою, свідчить втеча капіталів з Альжиру і навіть припинення урядом давно запланованих інвестицій. Це — дуже важлива ознака.

О. Д-вич

Праві організації об'єднуються для поборювання комунізму

Тюлса, Оклагома. — Директор організації Хрестоносного Походу Християн, що вважається найбільшою протикомуністичною організацією у ЗДА о. д-р Билли Джеймс Гарджіс повідомив, що 2-го січня має зорганізуватися Крайова Ліга всіх правих організацій, щоб збільшити свою боротьбу проти комунізму. Провідники тих всіх правих організацій, які об'єднаються в нову політичну громаду, регулярно зустрічатимуться у Вашингтоні з членами Палати Репрезентандів консервативного напрямку. Провідником перших зборів в дні 2-го січня буде той конгресмен, який піддав думку зорганізувати це політичне „братство", але о. Гарджіс відмовився подати його прізвище. Хрестоносний Похід Християн має в Тюлсі зорганізувати в днях від 29-го січня до 2-го лютого „Крайову школу протикомуністичних провідників". Досі зголосили свою участь представники таких правих груп, як Товариство ім. Джана Бірча і Крайової Конвенції Обурення. Організація, очолювана о. Гарджісом, разом із Товариством ім. Джана Бірча, впродовж трьох днів зібрали 147,000 листів і телеграм, які домагалися Конґресового переслухання в справі цензури промов військовиків, що виступають проти комуністів.

НЕ КЛИЧЕ...

Не кличе неозора далина,
І про любов не шепчуть
осокори,
Ніхто мене не спомина,
І я на світі, як краплина
в морі.

Рунитьня на полях озимина,
Та не цвіте вгорі блакить
прозора,
За горами, за долами вона
І на шляхах до неї —
людомори.

АНДРІЙ ЛЕГІТ

З совєтської преси

ЯКОСЬ УВЕЧЕРІ . . .

„Чути було дзенькіт сокир, летіли тріски. Падали дерева — вишні, груші, яблуні, сливки . . . На березі річки Вовча міста Вовчанська вирубували сад громадянина Т. Зимовського.

— Губите такий сад! Це ж варварство! — обурювались мешканці.

— Міська рада наказала. Ми тут ні при чому. Наказали — от і рубаємо, — відповідали робітники.

Незабаром потягнулися автомашини з цеглою, цементом, дошками. Стало відомо, що будують тут дім для секретаря районового комітету партії І. Расторгуєва . . .

Кореспондент „Ізвєстій" (з 10 січня ц. р.) не пише, як же воно було з власником саду, громадянином Зимовським, у якого той сад відібрано. Він пише лише про те, що місцеві мешканці поскаржилися до Харкова — навіщо, мовляв, одній людині такий величезний дім. До Вовчанська приїхав інструктор харківського обласного комітету партії. Але його в міській раді запевнили, що то будують звичайний мешканевий дім для „трудящих". Задоволений вияснениям інструктор вернувся до Харкова. А ввечері „напередодні нового року, —закінчує свого дописа кореспондент, — в тому домі справляв входини повновласний його господар, секретар вовчанського комітету партії І. Расторгуєв".

ТОВАРИШКА І МІСИС

Московські „Ізвєстія", редаговані зятем Хрущова Аджубеєм, під таким заголовком цілу сторінку присвятили порівнюванню стану жінок у Совєтському Союзі і ЗДА. Очевидно, в тому порівнюванні баланс виразно перехиляється в сторону СССР. Ще б пак, „жінки в Америці, — читаємо в „Ізвєстіях", — позбавлені вільного доступу до освіти, науки і кваліфікованої діяльности. Справді рівноправне положення в соціялістичному суспільстві дає тільки нашим жінкам можливість бути самостійними і незалежними . . . Реальні права й можливості, що їх мають жінки в СССР, давно і незрівняно перевершили права й можливості американських жінок . . . Всім, чим красиві й багаті радянські жінки, завдячують вони соціялізмові . . . Американки в умовах капіталізму ніколи не досягнуть тієї рівноправности і свободи, що їх наша жінка має вже тепер . . . Американська преса не знаходить теплих слів для тих американок, які вклали свою працю і свій талант в розвиток науки, культури, у виховання молодого покоління".

Буйна фантазія совєтських писак простягається до того, що в урядовому органі „Ізвєстіях" вони твердять: „У ЗДА навчають акушерської справи полісменів тому, що бідні жінки родять дітей не тільки вдома, але й дуже часто на вулицях".

Після всієї тієї несамовитої брехні совєтський офіціоз краплину правди змушений визнати: „Хитрувати нам нема чого, ми знаємо, що не все і не всюди у нас добре, не всі наші родини забезпечені добрим житлом, частина жінок належить до низькооплачуваних робітників, не кожна жінка має те, що держава мріє (!) їй дати. Але через 10-15 років наші жінки матимуть і т. д.

Дмитро Бречка, кол. поручник УГА

ДО ІСТОРІЇ 9-ої БЕЛЗЬКОЇ БРИГАДИ УГА

(Спогад)

(5)

За Збручем наступила нова організація бриґади. Курінь пор. Бабія відійшов до 6-ої Равської Бриґади. По відході сот. Шмідта, що вернувся до Австрії, команду над його куренем обняв пор. Давибіда, а його сотню перейняв пор. Василь Гузій. Курінь пор. Давибіди став першим куренем бриґади. Другий курінь залишився далі під к-дою пор. Заворотюка. До бриґади приділено жовківський курінь під к-дою сот. Березюка. Цей курінь став третім куренем бриґади. При бриґаді зорганізовано технічну сотню, яку провадив пор. Михайло Чіх, а його заступником був хор. Михайло Мостенський. Харчовим старшиною бриґади став пор. Міллер (жид), а ліквідуючим — рах. чет. Гриць Салюк. Лікарем бриґади був д-р Кац (жид), а потім д-р Лев Сосенко (помер на тиф). Польовим духовником, на місце померлого о. Твердохліба, став загально поважаний, добрий проповідник і зразковий душпастир. о. Іван Брикович, кол. парох Кривенького, гусят. повіту. Командантом обозу бриґади був пор. Іван Заваликут, родом з Кривенького.

Після короткого відпочинку, 9-та Бриґада, спільно з другими бриґадами УГА, Дієвою Армією УНР та з відділами українських повстанців, пішла походом на Київ, здобувати від большевиків столицю України.

По дорозі звела більші бої під Жмеринкою, Калинівкою і Бердичевом. В бою під Калинівкою 1-ий курінь мав доволі високі втрати забитими і раненими. М. і. поляг там курінний адьютант чет. Василь Чорнописький, що посмертно був іменований поручником. По здобутті Бердичева, бриґада перебувала там на короткім постою. Звідтіля перекинено її до Хвастова, як резерву частин, що наступали на Київ.

Слід при цьому зазначити, що місцеве населення, за винятком кількох збольшевичених сіл, безпосередньо за Збручем, ставилося скрізь дуже прихильно до галицьких військових частин. Воно було щасливе, що звільнилось від грабежів большевицьких ватаг. В галицькій армії воно бачило здисципліноване військо. Був випадок, де один багатий купець - жид, з міста Бар, пропонував одній нашій частині залишитись у Барі на довший постій, при чому на прохарчування тієї частини оферував від себе поважну грошову суму.

Після відступу наших частин з Києва, бриґада брала участь в боях з большевицькими частинами Котовського, що пробивалися з Одеси на північ в район Попельня-Бровки-Харліївка. В бою 1-го куреня під Харліївкою попав до полону важко ранений чет. Фльорчук, який щасливим збігом обставин вернувся в 1921 р. додому.

Бриґада короткий час стояла на фронті під Житомиром, над р. Тетерів, беручи участь у великому бою за Троянів. Звідси перекинено бриґаду на протиденікінський фронт в район Липовця. Тяжкі бої звела бриґада під Скибенем і Оратовом. При здобуванні зал. станції Оратово ранено мене і двох моїх підстаршин, четового бул. ст. дес. Білого Юрка і дес. Василя Шевчука (моїх односельчан). Внаслідок тяжких ран, обидва названі підстаршини незабаром померли.

Осінню 1919 року і зимою 1919 року кинувся тиф серед наших частин. Багато старшин, підстаршин і стрільців відійшло до шпиталів, або залишалося масово по селах на шляху нашого походу. Не пощадив тиф і 9-ої Белзької Бриґади. Дійшло до того, що з цілої бриґади залишилось здоровими й боєздатними коло 60 осіб (старшин, підстаршин і стрільців разом). З решток бриґади сформовано тоді дві сотні, одну сотню піхоти під к-дою пор. Гнатева Петра, і другу кінну сотню під моєю командою. Такий стан тривав аж до весни 1920 року.

В тому часі померли на тиф м. і. лікар бриґади д-р Сосенко, чет. Іван Бичик з Угнова, ст. дес. Чорнобай Дмитро з Махнова, і чет. Степан Олійник.

Після заключення договору з большевиками, бриґаду перейменовано спершу на „9 Бриґада ЧУГА", а згодом на „4-ий піхотний полк ЧУГА".

По якомусь часі, з припливом виздоровленців, сформовано знову два курені піхоти 4-го полку ЧУГА. Командантом цього полку став незвичайно відважний та хоробрий сотник Петро Ґаздайка, а адьютантом полку — сот. Микола Пенчак. Першим куренем командував пор. Лабач, а другим — я. В моєму курені адьютантом був чет. Ярослав Чубатий, а командантами сотень: першої — чет. Стефан Бродик, другої — чет. Хаврона, третьої — чет. Євген Паздрій, а сотні кулеметів — пор. Мизюк Василь. Четовими були: чет. Гузар (жид), чет. Євген Микулович, чет. Іван Матвіїв, хор. Михайлюк, хор. Чорній, хор. Політило Юліян, хор. Апостол і хор. Юрчишин. Політичним комісаром куреня був чет. Вербовий Василь (мій односельчанин — правник).

Л. Биковський

ЯКІВ МИХАЙЛОВИЧ МОРАЛЕВИЧ (1878 — 1961)

1-го листопада 1961 помер в Денвері, Колорадо, професор Яків Михайлович Моралевич, а 4-го листопада відбувся його похорон.

Проф. Я. Моралевич був видатним українським громадянином і педагогом. Має дуже значні заслуги в організації українського високого шкільництві та в науково-організаційній ділянці. Тому слід подати деякі інформації для ширшого відома про цю непересічну постать...

Статтю основуємо на матеріялах, що їх уділила нам вдова — пані професорова Антоніна Моралевичева, на своїх особистих споминах та на тій скупій літературі, що досі опублікована і була нам доступна про пок. проф. Я. Моралевича.

Яків Моралевич народився у 1878 р. на Поділлі в священичій родині. Після початкової школи закінчив Кам'янець-Подільську Духовну Семінарію. Я. Моралевич вийшов з семінарії свідомим українцем. Після того кілька років учителював.

Зібравши трохи грошей і придбавши учительський досвід, подався у Петербург, де вступилв до Психоневрологічного Інституту. То був натоді новий вищий учбовий заклад заснований поступовою і видатною групою професорів у противагу пануючому урядовому закостенілому вищому шкільництву в колишній Росії. Завданням його було підготовляти кадри високоосвічених працівників на суспільному полі відповідно до завдань доби, після революції у 1905 році: педагогів, адміністраторів і громадських діячів.

Але не довелось йому закінчити цей вищий учбовий заклад. Почалася перша світова війна і Я. Моралевич опинився у 1914 р. в Києві. Там для зарібку працював в Земському і Городському Союзі, новій самоврядувальній організації. Одночасно вступив до Київського Комерційного Інституту, на два відділи одночасно. Комерційний Інститут у Києві був заснований видатними господарсько - громадськими чинниками для підготовки кадрів по обслугуванню української, регіональної на той час, економіки, а головно для підготовки фінансових і кооперативних працівників в Україні. Згодом він став навіть Кооперативним, а потім Інститутом Народного Господарства ім. українського академіка Туган - Барановського.

Я. Моралевич успішно скінчив обидва відділи цього високошкільного закладу. До попередньо здобутої національної і суспільної свідомостей, долучилися широкий світогляд і фахово - економічні знання.

Тому він одразу від 1917/18 років включився в гарячкову й напружену працю біля організації урядового апарату відродженої української держави. Виявив себе як здібний адміністратор. Як економіст став головним рахівником міністерства торгівлі й промисловости Української Народної Республіки. Потім обійняв пост директора фінансового департаменту того ж міністерства, працює як директор загального департаменту міністерства народного господарства Української Народної Республіки.

Згодом разом з урядом УНР і армією опинився у 1920 на еміграції, в Польщі. Перебував в таборі інтернованих в Ченстохові. Але це його не заломило. Працював невтомно у своєму фаху, викладаючи економічні предмети на різних курсах для інтернованого воїнства. У 1921/22 рр. став викладачем в польській торговельній школі в Познані. Але це його не задовольняло і в 1922 р. виїхав до Чехословаччини.

Там в Подєбрадах включився до праці при організації Української Господарської Академії — української політехніки на чужині. Академія мала кілька відділів, у тому числі й Економічно - Кооперативний, з підвідділами. Знання й досвід Я.Моралевича надзвичайно придалися. Спочатку ,як лектор, згодом як доцент Я. Моралевич викладав на економічно-кооперативному відділі, й на інших, такі предмети як: комерційну аритметику, загальне рахівництво, торговельну й промислову калькуляції, та інші споріднені з цим економічні й фінансові предмети, з відповідними вправами. Одночасно з викладами доцент Я. Моралевич складав, а Видавниче Товариство при УГА видало, такі його підручники: 1) Комерційна аритметика. Загальна частина. Сторін 327, Подєбради 1924. 2) Фінансові обрахунки, чч. 1—11 (контокоренти й калькуляція), стор. 234 — 16-3, Подєбради 1924, і 3) Курс загального рахівництва, стор. 390, Подєбради 1925.

Одночасно з викладами в Академії провадив практичну діяльність по заснуванню кооперативів на українських землях. В тій цілі кілька разів, під час літніх вакацій, їздив зі студентами на Підкарпаття, що було в ті часи в межах Чехословацької Республіки. Викладав економічні предмети на курсах в Йозефові, для інтернованих українських вояків в Чехословаччині. Невпинно працював в Українській Господарській Академії від 1922 до 1935 р., тоб то до часу її ліквідації через ворожі заходи москалів і поляків, яким Академія була сіллю в оці.

Від 1932 року, викладаючи в Академії, брав уділ в новозаснованому при Академії, з ініціятиви проф. Соломона Гольдельмана, Українському Технічно - Господарському Інституті, позаочному вищому учбовому закладі.

Згодом, від 1934 року, Український технічно - Господарський Інститут заступив зліквідовану Українську Господарську Академію. Інститут впродовж десятиліття, від 1934—1944, об'єднав кількадесятьох професорів і мав кількасот студентів по багатьох країнах розвинув значну діяльність навчальну і видавничу при діяльній участі вже професора Я. Моралевича.

У 1945 р. проф. Я. Моралевич, разом з Інститутом, переїхав до Німеччини. Там після затвердження Американською Військовою Владою, Інститут поруч позаочного навчання, перейшов був до авдиторного. Проф. Я. Моралевич брав видатну участь як керівник катедри книговедення на економічному факультеті. Інститут перевидав його книги: 1) „Комерційна аритметика„. 2) „Контокоренти", 3) „Калькуляція фабрична, торговельна і банківська". В 1949 р. проф. Я. Моралевич переїхав до ЗДА і замешкав в Ню Йорку.

Він разом з іншими, приступив в 1950 р. до організації в Ню Йорку нового українського вищого учбового закладу. Об'єднав професуру, скликав студентів, розпочав навчання і добився від американської влади визнання цієї високої школи нарівні з подібного типу американськими.

В тій цілі очолив Спілку професорів (СПУГА) та абсольвентів Української Господарської Академії і Технічно-Господарського Інституту. Цю корпорацію затверджено 12 грудня 1951 р. департаментом освіти стейту Ню Йорк під назвою: „Український Технічно - Господарський Інститут - Спілка". По довгих організаційних стараннях корпорація добилася 15 березня 1954 р. від Управи Реґентів Університету, як найвищої шкільної влади стейту Ню Йорк, чартеру - дозволу на ведення української високої школи під назвою „Український Технічний Інститут у Ню Йорку", який існує і успішно ділає донині.

Проф. Я. Моралевич був довший час проректором Інституту. Постійно був обираний до керівничих органів корпорації і Інституту, членом або головою, працюючи в організації цієї української високої школи на чужині без всякої нагороди.

Знову пройшло більше п'яти літ напруженої організаційної і педагогічної праці. Професор викладав одночасно на економічному факультеті Інституту улюблені ним предмети. Останньо в 1955/56 навчальному році викладав: комерційну аритметику і контокоренти. Час йшов, професор старівся, прийшла хвороба очей, операції. Темп життя ставав все більш повільним і він став поволі відходити від цих громадських і високошкільних справ. Почав писати спомини зі свойого багатого на зміст і різномавітного життя.

При кінці 1957 р. проф. Я. Моралевич переїхав з дружиною до Шикаго. Тут його дочка — Вікторія — після скінчення університету в Дітройті, Миш., отримала посаду фармацевта. В Шикаго професор рештками своїх сил віддався релігійно - громадській праці. Будучи ревним вірним Української Православної Автокефальної Церкви в ЗДА проф. Я. Моралевич належав до парафії св. Володимира, став членом і головою братства цієї парафії. В 1960 р. пані В. Моралевич, дочка професора, одружилася з інж. Олександром Ковальчуком в Денвері, Колорадо, і залишила Шикаго.

Слідом за нею, влітку 1961 р., проф. Я. Моралевич з дружиною також подався до Денверу. Спочатку в колорадському підсонні почував себе краще. Ходив на Служби Божі в українській автокефальній православній церкві св. Покрови, відвідував засідання Денверської Групи УВАН, записався навіть і почав курс англійської мови в місцевій „Опортуніті Скул" — але від кількох тижнів занедужав і одійшов від нас 1. листопада 1961 р. Осиротив дружину Антоніну, дочку Вікторію, зятя Олександра Ковальчуків та внучка Юрія - Андрія.

Покійний проф. Я. Моралевич впродовж свого довгого і невтомного життя був видатним українським адміністратором - організатором. Потім як педагог - професор українським високошкільним і науково - організаційним справам присвятив, перебуваючи в трьох українських високих школах, більшу половину свого життя. Сотні його студентів розсіяні по світі. Спричинився до заложення основ української фахової економічної літератури. Його ім'я славно записане в історії українського високого - шкільництва, зокрема в економічній галузі.

Проф. Я. Моралевич був також прекрасною людиною, гарячим патріотом і віддано служив українській справі, часом навіть зі шкодою для свого особистого і родинного життя. Походив зі священичої родини і через семінарську освіту був усе своє життя глибоко релігійною людиною. Скромний по вдачі, з людяним відношенням до оточення, був зокрема для студентів приятельським і дуже вирозумілим. Відзначався невсипущою енергією і невтомною працею. І ці заповіти лишив по собі Покійний.

ЦІКАВА ІНІЦІЯТИВА УКРАЇНСЬКОГО ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ В КАЛІФОРНІЇ

як билинонька в полі" ..
„Ой одна я, одна

Таку пісню співаємо, коли відвідуємо українське село в пустині Скай Велі, Каліф., яке, покищо, має тільки одну хату, а в ній дещо українського мистецтва і два прапори — американський і український.

П. Михась і п-ні Василина Маркови — ініціятори і перші фундатори українського села в Каліфорнії. П'ять акрів землі купили, збудували гарну хату, примістили в ній вище згадане українське багатство, зарекордували все це в м. Риверсайд, під назвою „Українське Село" і записали це все (по рівній пайці) українським організаціям м. Лос Анджелес, як слідує: обом Союзам — УНС і УРС, — Укр. Православній Церкві св. Андрія, Укр. Католицькій Церкві св. Марії і Укр. Культурному Осередкові.

Отже маємо зародок українського села в Каліфорнії, а в ньому й соборну ідею.

Скай Велі находиться 125 миль на схід від м. Лос Анджелес. Від м. Л. А. треба брати Сан Бернардіно Гайвей і їхати просто до м. Дезерт Гат Спрінґ, а так дорогою „Ділов" їхати до дороги „Україна" і тією дорогою до українського села. Сьогодні з одною хатою, а завтра... Не одна, а більше їх і не тільки хати, але й різних бизнесів, в парі з тим все більше й більше гарного розголосу української визвольної ідеї в далекій Каліфорнії.

До 1945 р. на широких степах Скай Велі тільки десь-недесь можна було завважити малесенькі хатки каліфорнійців. Тепер Скай Велі вже не маленькі хатки, не примітивні світла, а модерні доми багатих людей з цілої Каліфорнії. Навіть наш б. президент Двайт Д. Айзенгавер поселився взимі і замешкав недалеко від нашого села. Колись ті степи люди називали „каліфорнійська Сагара", а нині „рай здоров'я".

Ще пару років тому можна було купити там акер землі за $500, а нині вже треба платити від $1,000 ди $1,500.

Коли ж Каліфорнія подбає, щоб Скай Велі, крім мінеральної води під землею, дістала воду з Мексіко, або ріки Колорадо, або збудує збірник води і добуде її зпід землі таки там, то один акер землі буде коштувати найменше $6 тисяч.

Наше село на пісках Скай Велі — це ще тільки зародок дійсного українського села. Щиро вірю, що п-во Маркови доложать ще більше трудів до того села, коли побачать, що наші організації м. Лос Анджелес, виявлять і від себе ініціятиву.

До 1943 р. українського населення в Каліфорнії було найбільше три сотки родин, а дійсних патріотів тільки маленька горстка людей. Тепер нашого населення в Каліфорнії є найменше 4,000 родин, а в тому числі приблизно дві тисячі таких українських родин, які можемо поставити за примір іншим громадам по Америці.В самому м. Лос Анджелес до 1947 р. не було ані одної української церкви, не було Народного Дому, а тепер маємо аж три українські церковні громади з власними гарними церквами і церковними залями, хорами, рідними школами і т. п. і маємо прекрасний Дім Укр. Культурного Осередку, де діють різні світські організації. — Українська Каліфорнія, — це неначе Нова Україна! До її берегів кожного тижня прибувають нові наші родини з різних сторін Америки і Канади та інших країв.

Комуністичне життя різного інтернаціоналу в Каліфорнії зовсім завмерло! Перші похорони тим наймитам Москви зробили українські патріоти Каліфорнії, а за їхнім приміром пішли широкі маси патріотів різних других американців. І сьогодні вже дуже легко працювати на українській ниві в Каліфорнії, а до 1947—50 р. тяжко було вийти на вулицю, бо Каліфорнія аж кипіла від того різного комуністичного шумовиння. Не бракувало й наших родин в тому комуністичному морю.

Отже перспективи на гарне українське організаційне життя не тільки в Лос Анджелесі, але й по інших українських громадах в Каліфорнії, як Сан Франсіско, Сан Дієґо, є великі і дасть Бог, що й українське село на пісках Скай Велі розбудується.

Тижневик „Дезерт Сентінал", що виходить в м. Гат Дезерт Спрінґ, майже кожного тижня пише про наше село, про українську справу, про поневолену Україну.

Щі більшого розголосу дізнало те наше село, коли п-во Маркови мусіли звести боротьбу з ворогами дороги „Україна". Ось пару рядків про ту боротьбу:

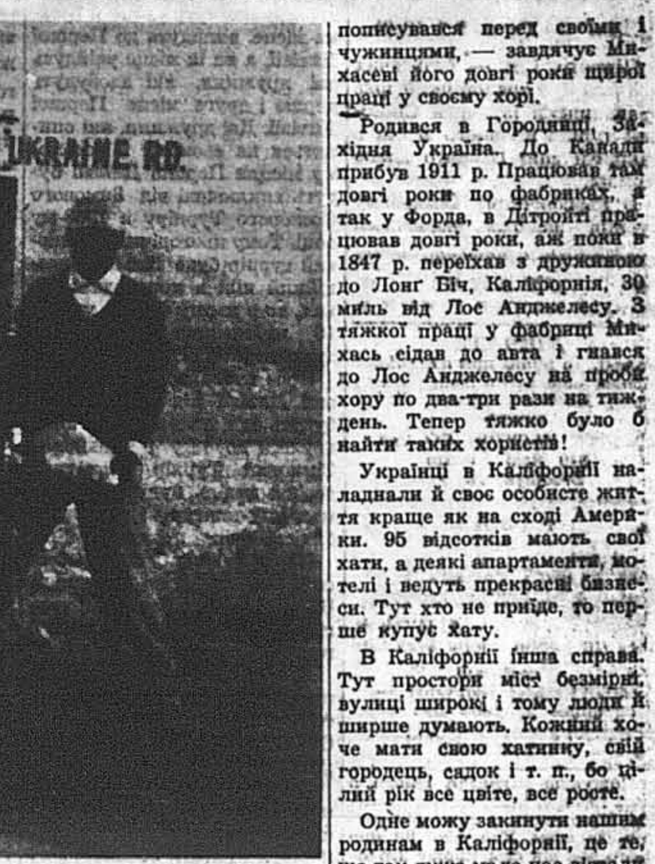
Попри дорогу „Україна", що веде до українського села на просторі Скай Велі, стали розбудовуватися поляки і москалі. Вони не могли стерпіти, що їм до своїх хат треба було їхати дорогою „Україна", а таку назву тій дорозі дали Маркови.

І ось вороги стали нищити таблицю „Україна". Знищили її раз-другий, а таблиця неначе з-під землі знов виростала. Не знали бідолахи, що мають до діла з завзятими українцями — Марковими, що вони, як опікуни тієї дороги не позволять собі на зневагу своєї мрії. Маркови потягнули ворогів на суд. В обороні дороги „Україна" стали й місцеві жиди, а поляки і москалі пошилися в дурні, — дістали догану від судді, що це їм не Польща і не Москва, — а Америка, і що на її степах піонери мають перше право, без огляду на те, якої вони національности.

Маркови закопали щераз залізний стовп з таблицею „Україна", а добрі сусіди-американці ще й кактуси посадили під тим стовпом, щоб росли на щастя і красу українського села у степу Скай Велі. Честь їм!

А нашим Союзам раджу подумати про доми старців в тому селі. Скорше чи пізніше ті два Союзи: УНС і УРС об'єднаються в один, то, може, наше село в Каліфорнії дало б почин до такої злуки? Чому б з Каліфорнії не починати таку злуку? Хоч-не-хоч каліфорнійський теплий клімат, великий добробут, кращий за всі інші стейти, потягнуть ще чималі тисячі наших родин із сходу Америки та інших країв до Каліфорнії. То ж прийдеться нашим Союзам не тільки організувати більше відділів крім тих, що вже існують і дуже гарно розвиваються, але й прийде черга на головні канцелярії на Каліфорнію. А нашим церквам на їхні дієцезії з єпископами. Може декому видатися така моя візія утопією, але для мене це ясна справа, бо останніх 18 років показали таку будучину українського життя в Каліфорнії.

Василина родилась в Канаді, в місті Толстой. Походить з свідомої родини Сопівників. Василина любується українським мистецтвом, виступає все в українськім строю перед американцями, показує їм те мистецтво і розказує їм про недолю України, зокрема там на тому своєму селі вона зробила вже чимало гарного розголосу українській справі. Дуже добра організаторка.

Василина Марків і її сусіда М. Сирота

Михась іншої натури, мовчазний, але за те своїм гарним тенором прославив Україну, зокрема славний хор „Думка" під батутою милого диригента Атаманця, що колись в Дітройті так велично понисувався перед своїми і чужинцями, — завдячує Михасеві його довгі роки щирої праці у своєму хорі.

Родився в Городниці, Західня Україна. До Канади прибув 1911 р. Працював там довгі роки по фабриках, а так у Форда, в Дітройті працював довгі роки, аж поки в 1847 р. переїхав з дружиною до Лонг Біч, Каліфорнія, 30 миль від Лос Анджелесу. З тяжкої праці у фабриці Михась сідав до авта і гнався до Лос Анджелесу на проби хору по два-три рази на тиждень. Тепер тяжко було б найти таких хористів!

Українці в Каліфорнії наладнали й своє особисте життя краще як на сході Америки. 95 відсотків мають свої хати, а деякі апартаменти, мотелі і ведуть прекрасні бизнеси. Тут хто не приде, то перше купує хату.

В Каліфорнії інша справа. Тут простори міст безмірні, вулиці широкі і тому люди й ширше думають. Кожний хоче мати свою хатинку, свій городець, садок і т. п., бо цілий рік все цвіте, все росте.

Одне можу закинути нашим родинам в Каліфорнії, це те, що так дуже мало нас дістали ювілейні грамоти УККА (50 осіб). Мені аж прикро стало, коли прочитав в українській пресі звіти УКК, що на таке велике число українців в Каліфорнії так мало нас платили Національний Даток до УКК. Останніми роками ми дуже скупо відзивалися й до нашого ЗУДК. Цю справу мусимо направити, не сміємо забувати за такі наші інституції.

Микола Новак

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Вибір поезій сучасних українських поетів із вступною статтею Ігоря Костецького в перекладах на англійську, французьку і німецьку мови, появився в третій книжці неперіодичного збірника „Арена", що його видає осередок екзильних письменників про ПЕН-Клюбі у Лондоні. До вибору включено поезії М. Ореста, Я. Славутича, І. Качуровського, О. Зуєвського, В. Лесича, Л. Лимана, І. Роговської, Л. Далекої, В. Барки, М. Калитовської, Б. Бойчука, Є. Васильківської, Ю. Тарнавського, Б. Рубчака, Віри Вовк, О. Тарнавського, Ірини Шуварської - Шумилович і Патриції Килини. Крім цього в цій книжці „Арени" вміщений уривок статті Юрія Лавріненка - Дивнича про „Літературу межових ситуацій" і рецензію Е. Коттмаєр на третю книжку Нюйоркської групи „Нові поезії 1961".

● Об'єднання Українських Письменників „Слово" влаштовує в суботу дня 20 січня ц. р. о год. 6-ій вечора, в залі Українського Інституту при 2 79-ій вулиці в Ню Йорку доповідь ред. Богдана Кравцева про сучасну молоду поезію в Україні п. н. „Велика Медведиця і Гончі Пси". Доповідь буде ілюстрована зразками творчости молодих підсовєтських поетів. Після доповіді — запити і дискусія.

● Наталія Пилипенко, колартистка Театру „Березіль", виступить у п'ятницю дня 19 січня ц. р., в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку із спогадами про Леся Курбаса та про український театр. Початок о год. 8-ій веч.

● Микола Абрамчик, президент Білоруської Народної Республіки в екзилі, виголосить в п'ятницю 26 ц. м. у Клюбі Круглого Стола в Українському Інституті Америки доповідь на тему: „Білоруська визвольна політика". Початок о год. 7 веч.

Зі спорту

СІМКОВИЙ ТУРНІР В ЗАКРИТІЙ ЗАЛІ

„Леви" — Ганза 2:1 (0:0).

Шикаго, Ілл. — 7-го січня почався тут традиційний вже дванадцятий із черги Сімковий турнір копаного м'яча в закритій залі Шикаго Евню Армори.

В цьогорічному Сімковому турнірі зайшли радикальні зміни, а саме обидві дивізії Вищу і Першу скорочено із попередніх десяти лише до восьмох дружин. Дві дружини Вищої Дивізії, які при кінці турніру займуть сьоме й восьме місце, випадуть до Першої Дивізії, а на їх місце увійдуть дві дружини, які здобудуть перше і друге місце Першої Дивізії. Дві дружини, які опиняться на сьомому й восьмому місцях Першої Дивізії будуть виключені від Зимового Сімкового Турніру в 1963-му році. Тому цьогорічний Сімковий турнір буде більше емоційний ніж в попередніх роках, то в ньому беруть участь 16 найкращих футбольних дружин Шикага.

Крім змагань Вищої і Першої Дивізії під час перерви будуть одні показові змагання дружин доросту і юньйорів. Сімковий Турнір триватиме дев'ять неділь, будуть сім нормальних змагань і дві неділі блискавичний нокавт турнір.

Перші змагання починаються в 1-ій годині по полудні, а Вища Дивізія о год. 2.40; змагання доросту або юньйорів о год. 2.15 по пол.

В цьогорічному турнірі беруть участь всі три українські товариства УАСТ „Леви", СК СУМА „Крила" і сумівські „Тигри" із Борнсайду.

„Леви" і „Крила" виставляють всі три дружини, цеб-то першу дружину, доріст і юньйорів, а „Тигри" лише одну дружину юньйорів.

У Вищій Дивізії змагаються такі дружини: 1) „Леви"; 2) Ігелс, 3) Словаки, 4) Ганза, 5) Швабен, 6) Литовці, 7) Грін - Вайтс і 8) Марунс.

У Першій Дивізії: 1) „Крила", 2) Фортуна, 3) Спарта, 4) Гузірс, 5) Рамс, 6) Некакса, 7) Кікерс і 8) Вандерерс.

Перша неділя змагань була повна несподіванок і розчарувань у Вищій Дивізії, бо дружини фаворити попрограли свої перші зустрічі. І так поляки Ігелс чемпіони минулорічного турніру, програли до німців Грін - Вайтс 0:1, Словаки до Швабен 0:5, Марунс, чемпіони Вищої Дивізії 1961, програли до Литовців 1:2. Дружина „Левів" принесла чисельним українським глядачам дуже гарний Різдвяний подарунок під ялинку у формі двох точок, здобутих над доброю німецькою дружиною Ганза. Ціла дружина „Левів" показала міжнародним глядачам гарні змагання та спокійну і симпатичну гру. Двоє воріт здобув капітан дружини Стахровський в 13-ій і 15-ій хв. Ганза здобула одинокі ворота в 16-ій хв. „Леви" виступили до перших змагань в такому складі: Кашуба, Мелешко, Скороход, Еліяшевський, А. Яворський, Стахровський, Крат і Мишалів.

У Першій Дивізії СК СУМА „Крила" програли, як можна було сподіватися, до німців Кікерс 0:4. Рамс перемогли мексиканців Некакса 2:1. Спарта Фортуну 2:0. Вандерерс — Гузірс 4:2.

Доріст німців Ганза — Швабен 1:1. — Квитки вступу по зниженій ціні $1.25 — (при касі $1.50), можна набувати в домівці УАСТ — „Леви" при 2410 Вест Шикаго Евню.

Петро Головатий

В Єгипті ведеться судовий процес міжнародного значення

Каїро. — В Каїро розпочався в минулий понеділок судовий процес проти 12-х оскаржених у змові проти існуючого в Об'єднаній Арабській Республіці державного ладу, проти особи її президента Гамаля Нассера, у шпигунстві та в нелегальному пачкуванні чужої валюти. Цей процес викликує увагу широкого міжнародного світу, бо між 12-ма підсудними головними оскарженими є шість французів, у тому числі чотири члени офіційної французької фінансової місії, два сірі французькі громадяни, чотиря єгиптяни, один грек і один італієць. Головна група оскаржених — це члени висланої Францією до Єгипту на основі французько - єгипетської згоди з 1958 року місії для списання французьких мастків і вартостей, націоналізованих і сконфіскованих режимом Нассера після невдачного англо-французького наїзду на Єгипет у 1956 році, та для переговорювання з єгипетським урядом про відшкодування. Один з їхніх оборонців, президент адвокатської палати в Каїро, єгиптянин, вніс на початку розправи вилучення чотирьох оскаржених французів з-під компетенції того суду з уваги на їх дипломатичну недоторканість. Він пред'явив документ з 1959 року на доказ того свого твердження. Але прокуратор заявив, що запитував міністерство закордонних справ у цій справі і дістав відповідь, що члени тієї французької місії не можуть користуватись дипломатичною недоторкальністю в справах, що переступали обсяг їхньої дійсної офіційної місії в Єгипті.

Загальні збори Клюбу „Космос" проти дискримінації

Вашингтон. — 15-го січня на загальних зборах товариського Вашингтонського Клюбу Космос переважаючою більшістю прийнято резолюцію, в якій засуджено всяку дискримінацію: расову, релігійну і кольорову. Це голосування відбулося тому, що минулого тижня управа цього клюбу відкинула просьбу про прийняття в члени клюбу заступника асистента державного секретаря Карла Т. Ровена тому, що він негритянського походження. Внаслідок цього кілька важливіших членів клюбу зголосили виступлення, між ними був і брат Президента, амбасадор до Індії Джан Кеннет Гелбройт та інші. В загальних зборах брали участь понад 600 членів. Прийнята резолюція проти всякої дискримінації має бути вказівками при приниманні нових членів.

Св. Миколай в Пассейку, Н. Дж.

17-го грудня в школі ім. св. Миколая відбулася традиційна свято-миколаївська імпреза, на яку масово прибули батьки з дітьми. Імпреза відбулася заходом „Самопомочі", головою якої є п. дир. Я. Петрик. Шкільний хор під дириґентурою п. Ядловського проколядував „Тиха ніч", „Бог Предвічний" та „Дивная новина". З колядкою виступила мандолінова оркестра під дир. п. Ярослава Костишина й на тлі того хору гарно деклямував Ігор Микита вірша Ю. Шкрумеляка „Радісна новина". Хор „Боян" під дир. п. Я. Костишина відколядував: Бог Предвічний, Добрий вечір тобі, та Нова радість стала. На тлі хору Дарка Чайківська, учениця парох. школи ім. св. Миколая, гарно продеклямувала вірша Вол. Масляка „Свята ніч". Гарний зміст вірша припав до вподоби присутнім. Останньою точкою була сценка під заголов. „Св. Миколай серед української дітвори", яку виконали діти „Рідної Школи". Цю гарну сценку підготовив дир. Я. Петрик. Після виставки відбулася роздача дарунків від св. Миколая, на яку так нетерпеливо очікувала дітвора. Треба підкреслити, що всі виступи виконано вдало, всі колядки вперше на нашому тері проколядовано в українській мові, що робило на присутніх гарне враження. Відчувалася щиро українська атмосфера, за що належиться подяка аранжерам імпрези. Прибуток призначено на парохіяльну школу. (няк)

Титанієва корпорація підписала умову

З кол близьких до Титанієвих Клюбів в Дітройті повідомляють, що в суботу 13-го січня 1962 відбулося в Монтреалі засідання Ради Директорів Континентал Тайтеніюм Корпорейшен. На цьому засіданню затверджено підписану 11-го січня 1962 умову з канадійсько - американським концерном на фінансовання хемічної продукції титанієвих пігментів коштом трьох і пів мільйона долярів. Фінансовання відбувається на базі закупу концерном відповідної кількости акцій.

Згадану титанієву корпорацію засновано і її ведуть українські інженери, а українські акціонери згуртовані в т. зв. ТІК-ах (Титанієвих інвестиційних Клюбах) посідають дотепер більшість акцій.

Один з основників, інж. Микола Солодуха, винайшов новий спосіб хемічної перерібки руди. Саме тепер Корпорація дістала повідомлення, що Патентовий Уряд Америки затвердив патент та офіційне повідомлення про це появиться в урядовому журналі в дні 23 січня ц. р. Патент зголошений був в липні 1959 року.

Оформлення фінансовання хемічної фабрики Корпорації каже сподіватися, що акції цієї Корпорації небаром будуть нотовані на біржі. Н. М.

Спущено на воду найшвидший і найбільший супертанкер „Мангеттен"

Іст Бостон, Массачусетс. — 10-го січня тут охрещено найбільший і найшвидший у світі супертанкер „Мангеттен", який є такий довгий, як три площі до гри в футбол, і який є такий високий, як 10-поверховий будинок. Його тоннажність виносить 137,000 тонн, це значить на 75 відсотків більше, як відомий пасажирський корабель „Квін Елізабет". Цей газоліноналивний корабель такий широкий, що не міг би переплисти Панамського каналу і не міг користати з Суезького каналу бо він був би заплиткий для нього. Цей танкер може везти на 7 разів більше газоліни, як найбільший танкер Т-2, якого вживали під час 2-ої світової війни. Але він зможе виладувати свій вантаж в одному дні, бо має дуже швидкі помпи. Під час війни може бути приділений до воєнної фльоти.

Наукові конференції НТШ в Клівленді

Старанням Осередку праці НТШ в Клівленді відбулося 16-го грудня 1961 р., в приміщенні Пластового Дому при вул. Кенілворт святкове зібрання членів НТШ для відзначення 75-річчя з дня народження голови Осередку НТШ проф. Володимира Радзикевича. Зібрання відкрив п. Бобків та запросив до слова ред. І. Ставничого, який представив огляд життя та характеристику педагогічної, наукової та літературної діяльности Ювілята, бажаючи йому ще багатьох творчих літ життя.

На цьому ж зібранні мгр. Степан Воляник виголосив доповідь на тему „Берестейський мир". — По доповіді відбулася дискусія.

30-го грудня 1961 в цьому ж самому приміщенні відбулося святкове зібрання членів Н. Т. Ш. для відзначення 80-річчя з дня народження Впреосв. Архиєпископа Кир Івана Бучка. Зібрання відкрив проф. Ждан і запросив до слова ред. І. Ставничого, який накреслив життьовий шлях Ювілята і підніс його заслуги у церковній та науковій ділянці, бажаючи йому ще багатьох літ життя.

На цьому ж зібрані д-р Лев Рубінгер виголосив реферат на тему „Третій Рим" в боротьбі за духовий провід в східньо - европейських країнах". Після реферату відбулася оживлена дискусія.

М. І.

Короткі Вістки

● **На Мадярщині** засуджено 27-річного Яноша Кісса на 26 місяців в'язниці за те, що він старався „перепачкувати" до Канади до свого приятеля листа, в якому писав, що за комуністичної влади „зіштовхнено Мадярщину в болото". Про цю подію повідомила комуно - мадярська преса.

● **Колишній голова** Кубинської комуністичної партії Хуан Марінелльо є найменований на ректора Гаванського університету. Недавно він був найменований на професора кубинської літератури в цьому університеті, що має 200 років, і в якому навчаються 12,000 студентів.

● **9-го січня** колишній віцепрезидент Ричард М. Ніксон відзначив 49-ті народини. З цього приводу Торговельна Палата у Віттієр в Каліфорнії влаштувала прийняття, під час якого Ніксон із дружиною ділили традиційний народиновий торт.

● **З Нюйоркського порту** в минулому році виїхали літаками або кораблями, або прибули туди, рекордово високе число пасажирів: 4,059,571. В минулому році зібрано титулом мита від прибулих пасажирів $599,932,971. В 1960-му році прибуло або виїхало пасажирів 3,974,455, на 84,916 менше в порівнянні з 1961-им роком.

● **Секретар оборони** Роберт МекНамара не має протирадіяційного сховища в своєму домі, бо він досі мешкає у винайманому домі, але тепер він купив собі дім, і в ньому наказав збудувати протирадіяційне сховище.

● **Часопис „Жиєс Варшави"** нарікає, що прийнятий рік тому правильник для поведення адміністраційних органів в Польщі, щоб поліпшити бюрократичний апарат і прискорити процедуру в прерізних залягаючих справах, залишився на папері. Урядовці різних ділянок адміністрації в різних містах і містечках поводяться так, що загал громадян нарікає і не має ніякої ради боротися з цим лихом.

● **Комісія** Атомової Енергії хоче заключити умову з кимось, хто купував би для неї і очищував вживане золото, платину та інші дорогоцінні метали. Цих металів потребує комісія до праці в атомових лябораторіях.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

СУБОТА, 20-го СІЧНЯ 1962:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Т-во „Дністер", Відд. 430 буде побирати вкладки за січень 1962 в такому порядку: 20-го січня в Укр. Клюбі при 23-ій і Бравн вул в год. від 7-ої до 9-ої вечора і в неділю, 21-го січня в Укр. Клюбі при 847 Н. Френклін вул, в год. від 11:30 до 1:30 по пол. — За Управу — Осип Вакай.

НЕДІЛЯ, 21-го СІЧНЯ 1962 р.

НЮАРК, Н. Дж. — Звичайні Річні Загальні Збори Т-ва „Орлик", Відд. 27, відбудуться о год. 3-ій по пол. в домівці ОбВУА при 9 Вельмонт евню. На порядку нарад: звіти управи і, контр. комісії, вибір нових органів Т-ва і вибір делеґатів на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Річні Загальні Збори Б-тва св. Василія, Відд. 339 о год. 3-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих обов'язково прибути. С. Лупацій, секр.

ЙОНГСТАВН, Огайо. — Річні Збори Б-тва св. Петра і Павла о год. 2-ій по пол. в залі при 1915 Росел вул. Просимо всіх членів прибути на збори, вирівняти залеглості та вислухати звітів управи за 1961 р. та вибрати новий уряд. — А. Кравець, предс., Т. Сенедяк — секр.

РАЧЕСТЕР, Н.Й. — Місячні збори Б-тва св. Йосафата, Відд. 217, о год. 2-ій по пол. при 305 Гудсон евню, На зборах відбудеться заприсяження нових урядників, звіт Контрольної комісії за 1961 р. і читання статуту Б-ва. — В. Колданський, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні збори С-тва Благовіщення, Відд. 125 о год. 12:30 по пол. при 845 Н. Вестерн евню. На зборах будуть вибрані делеґати на 25-ту Конвенцію УНС. — І. Подола, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Річні Збори Б-тва св. Юрія, Відд. 379 в союзовій залі при 845 Н. Вестерн евню о 1-ій год. по пол. В програмі: звіт контр. комісії, вибір уряду на 1962 р. і вибір делеґатів на Конвенцію. — М. Семків, секр.

АЛЛЕНТАВН, Па. — Місячні збори Б-тва св. Михаїла, Відд. 147, о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Православної Громади. На зборах відбудуться вибори делеґатів на 25-ту Конвенцію УНС. — Іван Зазворський, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Річні Збори Б-тва св. Дмитрія, Відд. 288, о год. 11-ій рано по Сл. Божій. — Д. Мущастий, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Річні Загальні Збори Т-ва ім. Шевченка, Відд. 42, о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Говп евню. На порядку дня звіт уступаючої Управи і вибір нової на 1962 рік. — В. Марущак, секр.

СИРАКЮЗ, Н.Й. — Річні збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 39 о год. 2-ій по пол. в залі УНДому. Якщо на означену годину не явиться відповідне число членів, річні збори відбудуться з одногодинним опізненням без огляду на скількість присутніх членів. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні збори С-тва Пр. Діви Марії, Відд. 112 по 2-ій і 3-ій Богослужбі в залі церкви св. Петра і Павла. — А. Шмуцок, секр.

ДУРГАНВІЛЬ, Н.Й. — Річні збори Т-ва „Рільник", Відд. 188 о год. 2-ій по пол. в домі секретаря. Проситься членів прибути на час, бо буде вибір управи на 1962 рік. — Т. Харітон, секр.

НЕДІЛЯ, 21-го СІЧНЯ 1962:

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні і Річні збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 342, о год. 2-ій по пол. в шкільній кімнаті ч. 2. під церквою св. Димитрія. На порядку нарад також вибір делегата на 25-ту Конвенцію УНС. — Управа.

СКРЕНТОН, Па. — Річні Збори Т-ва св. Василія, Відд. 229, зараз по великій Сл. Божій в церковній залі при 430 Н. 7-ма вул. На порядку нарад вибір нового уряду на 1962 рік. — Управа.

ДЕРБИ, Конн. — Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 23 в залі РУМС, при Main St. Присутність всіх обов'язкова, бо буде вибір нової Управи. — І. Ц. Вінковський, секр.

МЕНВИЛ, Н. Дж. — Річні Загальні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 349, о год. 2-ій по пол. в домі Ветеранів при вул. Вашинґтона в Менвил, Н. Дж. Проситься всіх членів прибути на збори з огляду на вибір нової Управи на 1962 рік. — Управа.

ПУЛМАН, Ілл. — Річні Загальні Збори Б-тва св. Арх. Михаїла, Відд. 243, о год. 2-ій по пол. в парафіяльній залі при 12201 Парнель евню. Буде вибір нової Управи на 1962 р., тому просимо всіх членів прибути на збори. — Л. Білик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Річні Звичайні Загальні Збори Б-тва св. Володимира Відд. 165 о год. 2-ій по пол. в прим. Україн. Гром., 2051 Ровен вул. Участь в зборах повинні взяти усі члени Відділу з рівним правом голосу так жінки як і мущини, котрі мають грамоту для дорослих. Крім звичайного порядку нарад, вибір делеґатів на Конвенцію УНС. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Річні Загальні збори Т-ва ім. Є. Коновальця, Відд. 240 о год. 2-ій по пол. в залі УНДому при Вест 14-ій вул. З уваги на важливі організаційні справи, присутність усіх членів обов'язкова. Радо вітатимемо гостей, які інтересуються життям нашої організації. На випадок, коли б більшість членів не з'явилася на час, збори відбудуться на 1 год. пізніше, без огляду на число присутних. — Управа.

ВЕСТ ІСТОН, Па. — Місячні збори Т-ва Б. Хмельницького, Відд. 137, о год. 2-ій по пол. в залі Амер. Укр. Горожан. Клюбу. На зборах буде вибір делеґата на Конвенцію УНС. Склад Управи на 1962 рік: Гр. Прашик, предс.; В. Боднарський, заст.; М. Колодруб, кас.; І. Когут, заст.; С. Колодруб, секр.; В. Кріль, заст.; Контр. Комісія: І. Деш, Й. Колодруб і Ю. Терлецький. Опікуни хворих: Т. Фотій і Д. Вересюк. — Управа.

Ст. ДЖОЗЕФ, Мізурі. — Річні Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 355 о год. 2-ій по пол. в церковній залі. Проситься членів прибути на означений час. — Управа.

АСТОРІЯ, Н.Й. — Річні Загальні Збори Т-ва Жидачів, Відд. 893 о год. 2:30 по пол. в залі Укр. Народного Дому при 140 2-га евню в Ню Йорку. На порядку нарад: звіти та вибір нової Управи на 1962 р. Просимо всіх членів Відділу прибути на збори. — І. Вербовський, предс.; П. Р. Войко, секр.; Є. Баланда — фін. секр.; Й. Серафин, рек. секр.

ПІТТСФІЛД, Масс. — Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського, Відд. 150 о год. 12-ій вполудне, після другої Сл. Божої, в церковному домі. На зборах будуть переведені вибори делеґата на 26-ту Конвенцію УНС, яка відбудеться вкінці травня 1962 р. в Ню Йорку. — Управа.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Високошановних наших Клієнтів, українські Установи і Організації, які мають заборгування у „СВОБОДІ" з титулу своїх оголошень, просимо ВИРІВНЯТИ ЯКНАЙСКОРІШЕ свої зобов'язання.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

Тарзан, ч. 4776. Тарзан проте стує!

THE CHIEF SPOKE COLDLY. 'I KNOW YOU, MAN OF THE JUNGLE, BUT WHY DO YOU INTERFERE WITH THE JUSTICE OF WAZULU?'
'YOUR JUSTICE?' QUERIED TARZAN. 'THOSE PRISONERS ARE MY AFFAIR--'
'THEY ARE MY AFFAIR!' YELLED WAZULU. 'ONE OF THEM MURDERED THREE WARRIORS!'

Ватажок сказав спокійно. — Я знаю вас, людино джунглів, але чому ви вмішуєтеся до правосуддя племени Вазулю?

— Ваше правосуддя, — запитав Тарзан. — Ці в'язні належать до мене...

— Це моя справа! — кричав Вазулю. — Один із них замордував трьох моїх воїнів!